

Gabriela Adameşteanu

A VILLAMOSBAN

(În tramvai)

Aprilis. Még hideg van. Még elkel a kabát.
A villamos ablakán át fehéres ég. Fojtott fény.
Tizenhármás járat, a Grozăveşti vonalon.

Udvarok. Az aszfaltfoltok és a görbe téglaošvények fölött, a fekete ágak és a drótokon lógó, szélduzzasztotta ruhák között – virágzó barackfák. Csenevészek. Valószérűtlenek.

Egy toronydaru állhatatosan próbál befordulni az utcasarkon, kikerülve egy tömbházat. A sáros hernyótalpak tétován gördülnek előre, aztán hátrálnak, majd ismét haladnak valamennyit, bizonytalanul. Hosszú kar, a végén nyikorgó horog inog ide-oda. Végtelen, remegő, nevetséges nyak – nehézkes, apró fejű hüllőé, amely rossz reflexei miatt kipusztulásra ítéltetett. Újabb tömbház. És még egy.

- Eztet a tömbházat levágnám, ha rajtam múlna...

Egy öregember. Csupasz, magas homlok a tarkóra tolt, szürke asztrahánkucsma alatt. Ványadt-húsos ajkak, az elülső fogak túlságosan fehérek és egyenlőek. Fényük természetellenes. Arca komor.

- Felét levágnám, ha rajtam állna...

Négymeletes tömbház. Falán cégtábla, kezdőbetűkkel. Jelentéktelen intézmény, ráadásul túllépett rajta az idő.

- ...csak gondolj bele, mennyire zsúfolt! Nézd meg, csak ablak is mennyi!

Már nem tudják megnézni. A villamos rég maga mögött hagyta a tömbházat.

Ehelyett a férfira néz. Sárga-barna csíkos, nyakától elálló sáljával, gondosan élére vasalt nadrágjával és újszerően csillogó sárcipőjével nem tűnik zavartnak. Sem ittasnak. Milyennek látszik? Értetlenkedő pillantásokat váltanak egymással.

- Kell hogy legyen két-három mindegyik ablaknál! Ottan két-három, ottan is két-három! Annyi sok ablaknál mennyi jön ki? Százak, akik nem csinál semmit! Aki naphosszat csak kávézgat!

Csendesen, diszkréten visszaülnek a széjükre.

A székek foglaltak, mindegyik.

Csak egyetlen férfi nem ült le, ő a villamos minden kilengésekor a feje fölött lógó fogantyúhoz kap. Érett, hétköznapi férfi – annyira banális, hogy nem is lehet leírni, hogy néz ki.

Az öreg: Bárhová megy az ember, hivatalnokok mindenütt! Ül és kávézgat! Felét ezeknek kiküldeném a mezőre! Menjenek falura dolgozni!

A jármű átkattog egy váltón, és fülsiketítő fémcsikorgás közepette fordul be a sarkon. Amikor a zaja valamennyire elül, megszólal a férfi is.

A férfi: Mostan, hogy mi már bejöttünk városra, menjenek ki mások falura!

Az öreg: Igen, menjenek! Távozzanak!

A férfi (ugyanolyan szelíden): Maga is hogy nyugdíjas lett, hát mostan menjenek mások a mezőre dolgozni!

Az öreg (felbószúlten): Menjenek oda dolgozni! Mer' én is dolgoztam!

A férfi (cinkosan pillantva a többi utas felé): Haaagyjuuk! Nincs mér' menni nekünk! Inkább maradjunk ott, ahol vagyunk! Jobb, ha nem mozdulunk a helyünkről, ők pedig adjanak nekünk valami parcellákat!

Az öreg (komoran, gyanakvóan): Valami parcellákat! Adjanak egyet-egyét mindegyikünknek!

Ismét tömbházak a villamos ablakán át. Sorban egymáshoz tapadva. Helyenként rés nyílik közöttük, és a ködbe burkolt, vöröslő napkorong fénye a villamos sebességével siklik végig a gyepen.

A férfi: Legyen meg a parcellád, aztán azt teszel bele, amit akarsz... Paradicsomot, epret... Nem kell sorba állj többé... Amit te akarsz, az' tehetsz, éppe' csak adják oda a parcellád...

Egy szalmakalapos öreg: Miket beszél maga? Hát mi, nem adtak? Adtak parcella, nem mondhatni, hogy nem!

(Az öreg szalmakalapja jól karban van tartva. Szépen borotvált, sárgás arcbőre alatt a kuperózis lilás sávjai. Fehér, sűrű, gondosan nyírt bajusz.)

A szalmakalapos öreg: Adtak parcella, hiába beszél maga mindenfélét! Adni adtak, de dolgozni rajta ment-e dolgozni valaki is?

Az öreg (hirtelen dühvel): Menjenek a hivatalnokok dolgozni a mezőre! Fele közülük kávézgatnak, és lopják a napot! Na menjen csak ki szépen ez a fele az egészen! S a doktorok is menjenek!

Egy kamaszlány (szemtelenül): S ha maga megbetegszik, és a doktor a mezőn van?

A szalmakalapos öreg: Itt, nálunk, valljuk be, van elég adnivaló föld! Nálunk mindig volt elég, s mostan az' mondhatni, hogy még több van, mint régebb! De há' láttad-e valamelyiket, hogy dolgozni ment volna?

Az öreg: Menjenek a doktorok! Lássák meg ők is, milyen dolgozni a mezőn!

A férfi (a kezdeti, helyeslő hangvételnél): Mostan, hogy maga nyugdíjas lett, és ezerötszázzal boldogul...

Az öreg (dacolva): Többel boldogulok!

A férfi (mintha nem is hallotta volna): Mostan, hogy maga nyugdíjba ment, menjenek mások dolgozni a mezőre! Látod? Látod, milyenek vagyunk?

Az öreg (feldühödve): Jól teszik, ha kimennek a mezőre! Mert megszokta, hogy kilenc körül bejönni, aztán ül s kávézgat! A felük ennek az egésznek menjen dolgozni a mezőre! A felük ezeknek, aki lopja a napot, és nem dolgozik!

A férfi (kedélyesen): Melyik dolgozik? Melyik töri össze magát a munkával? Senki nem dolgozik!

Nevetések, kuncogások.

Az öreg (mint aki nem akarja feladni): Ezér' mondom, hogy menjenek mezei munkára! S nem csak fele! Az összes!

A férfi (ravaszul pislogva a többi utas felé): Hát na, menni megy az ember! Menni egy, dolgozni más! Ahhoz, hogy dolgozz, néha le is kell hajolj, nem?

Egyedül kacag.

Az öreg (ellentmondást nem tűrően): Én azt mondom, az összesen menjenek mezei munkára! Szükség van!

A szalmakalapos öreg (gesztikulálva): Jól mondja őurasága... Jól mondja mindazt, amit mond, és igaza van! Ugyanazt mondja pontosan, amit az Elvtárs mondott!

Csend.

A férfi (váratlanul sietősen): Ez biztos, természetesen. Ahogy az Elvtárs is mondta. Nyilvánvalóan ezt így kell. Hogy menjen az ember, s dolgozzon is. Lássá meg, milyen a mezei munka. Merthogy van egy nagybátyja, vagy unokatestvére, vagy testvére – s megy, s segít nekik. Hát, ugye? Változni minden megváltozott... A város is meg, a falu is

meg, a paraszt is meg... Hát mi, azt hiszed, a mi parasztunk dolgozik még a mezőn? A mi parasztunk most már dörzsölt lett! Hát nem láttad? Mindegyik falusi udvarban autó vannak! Hol volt ilyen autók régebb? Volt falun autók ezelőtt?

A szalmakalapos öreg: Ez így van! Egyiknek háza lett falun, a másinak autója! Van olyanok, hogy Líbiában is járt!

A férfi (sajnálattal hangjában): Hááát naa, kinek milyen a szerencséje!

Az öreg: Há' de a mezőn ki fog még dolgozni? Ki? Ezér' mind mondom: az egésznek a fele menjen mezei munkára!

A férfi (a kezdeti szelíd hangon): Na, maga is mostan! Hát mostan, ha csak üldögél, s felveszi a nyugdíjat, könnyű azt mondani, hogy menjenek azok!

Az öreg (felidegesedve): Menjenek dolgozni! Igen! Mer' én is dolgoztam!

A férfi (unottan): Dolgoztál!... Hát mi, a bojárnál normád volt? Úgy dolgoztál, ahogy manapság dolgoznak?

A szalmakalapos öreg (csípősen): Mit tud maga, hogy mit dolgoztak ezelőtt? Mit tud maga, szakadt-e meg a munkától? Ütötték-e magát ostorral?

A férfi (szaporázva): Ehej, én t'om! Hagyja, mert tudom én, hogy volt ezelőtt! Nem kell maga tanítson engemet! T'om én, hogy dolgoztak! Azt is tudom, a konyhában hogy csinálta a fasírtot, csak kenyér s csak víz! Hagyjaaa, t'om én mindent, ami volt, nem kell tanítson maga!

A szalmakalapos öreg (más hangnemben): S mostan, ha kimész falura, és autókat látsz minden udvarban, hmm? Mit szölsz ehhez? Megváltozott, nem? Hol láttál ilyesmit ezelőtt? Hol voltak falun ennyi autó régebb?

Az öreg (helytelenítően): Minden megváltoztak! Semmi nincsen már! A nők 'zelőtt paradicsomott főzött be! Mostan melyiket látod még, hogy csinálja?

A férfi (rámosolyog hol az egyikre, hol a másikra): De hát, ha van paradicsomkonzerv az önkiszolgálóban?

A szalmakalapos öreg: S azok is faluról nagyságák lettek! Ha látnád, mekkora úrinők!

Az öreg: Há' mit gondolsz, azt hiszed, hiányzik nekik valamijük is! Mindene megvan mostan, amit akar! Mostan már mindene meg! Van egy unokaöcsém falun, elmentem hozzá a tavaly nyáron. Ha már mentem, vittem is neki, hát nem? Vittem cipőt – nagyon jól. Vittem

ruhát – középest. De tudod, mennyit? Egy bőrönddel! S mit gondolsz? Nem akarta elfogadni! A felesége, hogy: nem és nem! Na, mit szölsz ehhez?

- Ez van, látod!
- De há' hogy?!
- Különbség a falu és a város között! Még megvan?
- Hát hogyan?
- Hun volna meg?
- Ez így van!
- Hát nem?

Mindenki egyszerre beszél.

Az ablakon élénkzöld pázsit siklik végig, amelyen néhány kamaszfiú fejfel adogat egymásnak egy labdát. A labda majdnem tiszta, piros, zöld pöttyökkel tarkított, és éppen odagurul a rövidre nyírt gyepen egy háttámla nélküli pad lábához. A padon egy majdnem öreg nő ül, gyapjúharisnyája ráncokat vet görbe lábain. Félénk mosollyal egy fonott cérnaszatyrot tart a járókelők elé.

- Tizenöt lej! Vegyéek! Meglátják, mennyit fog tartani! – mondja nekik.

A villamosban lévők természetesen nem hallják a szavait, és annyira belelovalták magukat a beszélgetésbe, hogy nincs idejük meglátni sem őt.

Igaz, ő sem látja a villamost: ölében gyermeket tartó férfi állt meg éppen a pad előtt.

- Vegyen, s lássa meg, mennyit fog tartani – mondja a nő, odanyújtva a szatyrot.

PÁRBESZÉD

(Dialog)

mert nem bírsz figyelni semmire csak
saját magadra
nem látod milyen szédült vagy
mintha sohase tudnád melyik világon
mindenki hallgat valamiről
ugye

de jössz te s kérdezel hadd induljon el a beszélgetés
mi jár a fejedben
hogy nagy újságíró nő vagy
az egyetlen felvilágosult elme
egy hősnő
láttam én azokat is nálad a melóban hogy néznek rád
hallottam milyen vicceket mondanak
ha a helyedben volnék s ismerne mindenki mint a rossz pénzt
szétvetne a széken
rájöttem már hogy ott is fejre állítod a dolgokat és sorozatosan
hibázol
csodálkozom hogy eddig nem rúgtak ki onnan
de van még elég idejük hogy megtegyék
és szerencséd hogy vagyok én a hülye aki hordoz a hátán
miközben eljátszod hogy te mekkora
nem kell szerénykedj velem
másokkal lehet akik még nem ismernek próbáld meg
ami engem illet tudom mire vagy képes
de a hiányosságokra amik neked az intelligencia mit sem ér
ha azt képzeled magadról hogy értelmes volnál
hidd el hogy egy buta de jóézésű nő ezerszer többet
ér mint te
mert nem hagyja égni a villanyt és tudja mikor beszéljen és
mikor hallgasson

*

ha nem volnék én is a játék része
ha nem hatna ki rám is ez az egész
őszintén mondom hogy szépecskén elvonulnék ettől
szórakoznék azon ahogy sietve ajánlod szolgáltatásaid miközben
senkinek nincs szüksége rájuk
hogyan botlasz meg dolgokban járkálás közben
s ez a rekedtes affektált hang ha hallanád a szádból
te nem töprengsz el
de amit most mondok az célszerű használhat valakinek
mit gondolhat rólam mindenki aki hallja amit mondok
ha egyszer is látnád magad kívülről

de nem olyanak mint ahogyan elképzeled magad
ha úgy látnád magad ahogyan én téged akkor talán
de nem
nem
ennyi idő alatt meggyőződtem hogy a hiányosságaidra nincs ellenszer
nem
őszintén mondom
ne is próbálkozz ne fáradj ne törődj már
ami engem illet én feladtam
mit változtass meg már egy ennyi idősen emberben
még ha azt látnád is hogy mindenáron változni akar
hát akkor te akiben soha nem volt nyoma jószándéknak
amíg még bírom viszlek a hátamon tovább
úgy kell nekem ha nem nyílt ki a szemem idejében most fizethetek
az életben mindenért
ezt jegyezd meg tőlem
az életben mindenért fizetni kell
de
nem volt nekem szükségem egy ilyen nőre

*

mit próbálj még
miben változz
hagyd
elfáradtam
belefásultam
undorodom
utálat fog el
nézd meg hová juttattál egyszerűen utálkozom
nézd meg
eljuttattál oda hogy utáljalak érted
utálat
amikor elgondolom hogy rúgtál fel mindent jön hogy
még szerencse hogy van önuralmam
megszorítanám a nyakad
összetaposnálak
nem érdekelne többé semmi

a következmények se
mert olyasmikre kényszerítesz amik miatt emészttem magam
újranyitottad a fekélyem a vastagbélhurutom
csupa rosszat teszel nekem
csak rosszat
nem volt szükséges az életembe egy ilyen
hagyjál hagyjál
hagyj
mit próbálj még
mit ígérj még
amit még nem
ígértél
sírtál
térden kúsztál hozzám akkor éjszaka a tengerparton
ha akkor elindulok onnan soha nem értél volna utol
de mennyit zokogtál nekem
mennyit kérleltél hogy bocsássak meg neked
remélem emlékszel beismerted ott hogy a köztünk lévő összes félre-
értésért kettőnk közül csak te vagy a hibás
hogy tépted a hajad hogy egyetlen napot sem tudnál élni nélkülem
náladnál érzelmesebb nők talán visszafogottabbak volnának helyel-közzel
de nem te aki
természeted szerint őszinte vagy
nem
őszinte vagy
nem
őszinte vagy nem
gyerünk mondd ki
jaj az őszinteségednek

*

mivel próbálkozz még
hát nem próbáltad már annyiszor s látod mi lett
hagyd
hallgass rám
ne is próbáld többé
miért

következőkor is ugyanúgy jársz el mert te semmiből
sem vonsz le tanulságot
látszik hogy a memóriád nem úgy működik mint a többieké és
amúgy a normális emberi reagálásaid sincsenek meg
hányszor figyelmeztettelek
főleg amikor társaságban vagyunk
hogy minden átmenet nélkül kacagni kezdesz
senki sem kacag
csak te Isten tudja miért
ha én volnék abban a helyzetben mint te inkább sírnék
de hát csináld tovább is a dolgokat csak a fejed szerint
egyél az utcán fésülsz a villamosban a buszban olvas
a sorban míg már háromszor is te következni járkálj lekopott csizma-
sarokkal
mióta ismerlek soha nem pucoltál cipőt
meggyőződésed hogy egyebeket is megengedsz magadnak biztos va-
gyok hogy eleget
megengedtél magadnak nem az a nő vagy aki fékez bármiben is
tőlem nyugodtan amit teszel saját számládra megy nem az enyémre
annyi csak hogy a miattad való szégyenkezéstől már nem merek
kimenni
a házból
úgyhogy jegyezd meg amit most mondok
sokat már nem fogsz szemetelni itt
egy napon ügyeskén szeded aztat a három kacatod és mész oda ahonnan
jöttél
nem vársz arra hogy én vegyem nyakamba a világot
és semmi hajtépés térden csúszás
ez a nap
figyelmeztetek
nincs messze

*

és tartsd észben amit mondok
keserűen megbánod
mert ha csak egy csepp értelem is lett volna benned mit tudtál
volna kihozni belőlem

amit bármelyik buta nő képes lett volna
de természetesen nem te
aki
az intelligenciájával elbűvölte a világot
ilyen szempontból
mondtam már neked
túlteszel a legostobább libán is
annak legalább veleszületett jóérzése van
neked elfelejtettek ilyesmit is adni amikor megcsináltak
hát nem látod nézd csak most is hogy kacagsz azt hiszed ez normális
emberi
reakció te mondd meg
kacagj csak
kacagj nyugodtan
de figyelmeztetlek hogy a te életed röhögöd ki nem az enyémet
és meglátjuk kinek lesz még kedve nevetni a végén

*

annyi csak hogy ez újra igazolja nekem
ha még szükségem lett volna bizonyítékra rólad
hogy kénytelen leszek ezután a legkevesebbet beszélni veled
egyértelműnek tűnik nekem hogy
előbb vagy utóbb
ugyanarra jutunk mindegyikünk élje a saját életét mindegyikünk vigye
a maga keresztjét
és mennyi jóindulat tudott lenni bennem irántad az elején
hányszor piszkáltak engem telefonon a kollégaóid
hogy te hol vagy
hogy mit csinálsz
hogy biztosak benne te ezt csinálod éppen egy felvételt
hogy vajon miért csak te nem találod szabadon a fülkét más órában mint
nem nyugodtak le amíg meg nem győződtek hogy nem megyek bele ebbe
de neked
alig pár hónap elteltével mondtam
remélem emlékszel még erre
most már nem vagyok annyira meggyőződve hogy vétlen voltál
de te még csak nem is értékelted

hagyd
hagyd
ha más lett volna a helyemben
vétkesen vagy ártatlanul de ráfaragtál volna
viszont
tégy csak nyugodtan amit jónak látsz
remélem beismered hogy kezdettől mondtam neked
ahogy a lelkiismereted diktálja nem fogom én kivárni hogy
ahogy a lelkiismereted diktálja és ennyi
de nem tudom a világon még kivel lett volna ennyi szabadságod
mint velem
legalább ennyit láss be
legalább ennyit láss be
ha én sem voltam engedékeny veled
ha nekem sem volt türelmem elviselni téged
agyalni azon hogy mi járhat abban a fura
abnormális
zavaros eszedben
mint azon az éjszakán a tengerparton amikor elismerted hogy minden
veszekedésünkért csakis te vagy a hibás
amit sajnálok csak annyi hogy akkor ott nem tettem papírt eléd hogy ezt
aláírd
amit sajnálok hogy nem vettem fel ezeket a szavaid
emlékszel hogy reggelig nem hagyta elaludni akkor
amikor elfog téged a mondhatnék mintha transzba esnél
hogy neked minden kiskorodból ered
remélem nem tagadod le most mindazt amit mondtál akkor
hogy sokszor érzed magad hibásnak amikor nem vagy az
magad sem tudod miért
hogy néha elég ha valaki nem tudom hogyan néz rád
amitől azt hiszed belelát a fejedbe
csupa képtelenség csak amiatt mert gyermekkorodban rajtakaptak a
szüleid hogy
valami butaságot követsz el
minden gyermek csintalankodik én is annyi mindent elműveltem és
mindenki más is
de ami téged illet én megmondtam hogy van valami ami

ha te most is meglett nőként nem tartasz tiszteletben semmit és senkit
férfit megbeszélte időpontot idegen javakat adott szót ranglétrát szabályokat amelyeket
az egész világ betart elképzelem hogy a tieidnek égnek állt a hajuk
ha te mindmáig nem vagy képes elmondani nekem pontosan
mi volt a helyzet akkor
tudod hogy rám nem jellemző a beteges kíváncsiság mint másokra
de egyszer amikor megint elkezdted hogy a gyermekkori traumáid
mi történt tulajdonképpen
tudod ezt kérdeztem
végül is mondd ki tisztán mit csináltál
és mit feleltél te hogy semmiség egy butaság de még ma is
restelled kimondani főként előttem
mintha létezhetne bármi rólad amit én még nem tudok

*

és bármennyire viszolygok attól ahogyan a tieid felneveltek
attól ahogyan szerintük élni kell az életet
tudd meg ebben az egy dologban egyetértének velük ha valóban úgy
éreztek
ott helyben intézkedniük kell szigorúnak lenniük megbüntetniük téged
de ne meséld be hogy emiatt félsz a sötétben mert gyermekkorodban
ők bezárva felejtettek a kamrában
ne mondd nekem hogy emiatt vagy hirtelenkedő
tapintatlan
emiatt hibázol
és rendezel őszinteségi parádét
én épp arról vagyok meggyőződve hogy ők
kényelmességből vagy nemtörődömségből
ugyanolyan jól ismerem őket mint téged soha nem
büntettek meg eléggé
nem látod milyen makacs
milyen kötekedő
milyen szemtelen maradtál
nem látod hogy amikor hallgatsz is
nem látod hogy mennyire
neked kezdettől egy erőskezű valaki kellett volna

veled nincsen más választás
az embernek veled erőskezűnek kell lennie ha tetszik neki ha nem
mert másképp
bár ami téged illet
meggyőződésesem hogy ha a tieid is jobban ellátták volna a szülői
kötelességüket
úgy sem
egyértelműen nem
mit akarsz a természet néha termel selejtet is mit akarsz te
hiszen természetileg vagy ilyen elhibázott
mit akarsz te hiszen ilyenre csináltak
annyi hogy nem volt szükségem az életembe egy ilyen nőre

*

úgyhogy szemrehányást csak magamnak tehetek mert nem jöttem rá
már korábban arra hogy
te mindent amit csinálsz
összevissza és fordítva teszed a többiekhez képest
akkor kellett volna akcióba lépnem amikor láttam hogyan rohangálsz egyik
dologtól a másikig
semmi sem olyan amilyennek
odakozmált lábasok vasalatlan ruhák egy hónapja a suszternál felejtett
cipők
a világban mindenki lazán nevet viccek poénok
csak a te képmutató arcodtól kapok kiütést
ellenben amikor minden veszve van mint most
sehol egy reménysugár sehol nem látni már
a kiutat
te elröhögöd magad
normális
hiszen te nem vagy egyszerű jóézésű nő
normális
hiszen te egy értelmiségi nő vagy
te azt hiszed bármit megengedhetsz magadnak
na hagyd csak már nem fog menni ez neked sokáig
egy szép napon kitol majd veled rendesen ez a furcsa
abnormális

zavaros eszed
még hogy látja aki rád néz hogy mi jár a fejedben
valószínűleg átlátszónak képzeled magad
lehet azt gondolod üvegből vagy
jó hogy ismét kacagsz
ne ne hagyd abba folytasd csak elvégre a te traumád gyermek-
korod óta megmaradt neked
valamivel maradnod kellett neked is Freud nyomán hiszen ezért vetted meg
tetted fel a polcra és soha többé fel sem lapoztad
nos tudd hogy tudom hányszor nyitod ki te ezeket a nagymenő
könyveket
amelyekkel teletömi a fejed az összes szélhámós az összes sznob onnan
töletek akik
elképesztenek
örülten kergetsz bármilyen újdonságot
nem nyughatsz amíg sajátkezűleg fel nem teszed a polcra
hogy aztán egyre porosabban felvágatlan lapokkal heverjen ott
miközben te a félhavi fizetésed felével jössz haza
hagyd nem lehet szavad se a pénzeddel azt csináltál amit akartál
a hűgödnak akartad adni odaadtad
el akartad veszíteni a villamoson elveszítetted
könyveket akartál venni nézd ott vannak a polcon felvágatlanul
a traumákról s a gyermekkorról valahonnan felszedtél valamit
Kitudjakitól
kitudjahogyan kitudjamikor kitudjahol
ismerlek mennyire fül után zenélsz
a műveltséged kimerül a heti műsorban
más könyveket nincs is amikor
nem jut idő a pókra amelyik egy hónapja lóg a szekrényről
egy hete kérlek hogy erősítsd meg a gombjaimat amik a
lehet azt várod hogy feladjam
lehet azt várod hogy én tegyem rá a kezem
aztán éjszaka miután leoltod a villanyt
jaj kedvesem a gombjaid megint elfelejtettem kérlek ne
az ilyen szenvedések már rég nem állnak jól neked
hogy ne a tiszta igazságot mondjam a képedbe
mennyire nevetséges vagy mindig amikor el akarod játszani

a dédelgető nő szerepét
de reggel nem mulasztod el felém nyújtani a kezed
adj egy százast
adj ötvenet
adj villamosra metróra
adj tízórait
mert megígértem hogy kölcsönadok Lilynek
meg vagyok győződve hogy így húzod le azokat is ott nálad
és visszaadni valószínűleg úgy adod vissza mint nekem
és ezt azok után hogy számtalanszor mondtam neked mennyire undo-
rodom azoktól akik
fizetés előtt másokra vannak szorulva
amúgy meg vagyok győződve hogy bárki annyit vesz el tőled amennyit akar
és ostoba volna ha nem használna ki
hiszen ilyen ez a ti bohém világotok egészében
ismerlek én mindnyájukat a lehető legjobban
de hát végül is a te pénzed
a te világod és ennyivel maradsz majd ezt jól véd eszedbe
de többé ne halljam tőled minduntalan hogy jön a tél és nincs kabátod
sapkád
csizmád sincs
ennyi idősen már lehetnél te is rendezett életű nő
nem folyton ezekben a bolyhos pecsétes göncökben nagy dolog ha
valamelyiknek
nem lóg a szegélye
hogy őszinte legyenek már nem jön hogy a tömbház ajtajáig se
mondom ezt azért hogy ne edd a fejem többé hogy mi miért nem
megyünk sehová
hová akarnál menni
kivel
az az igazság hogy nem volt szükségem az életembe egy ilyen nőre
figyelj amióta ismerlek nem láttalak soha olyasmibe öltözve amire
azt mondhatom
igen ember jól áll neki
vannak csúnyább nők náladnál akiknek viszont
akik tudják
egyesek a barlang mélyéről jönnek és végül már nem lehet őket

te magad mondtad hogy untatnak az üzletek hogy
nincs türelmed keresgélni
kiszemelni ígérni
hogy olyan kapcsolatot létesítesz amilyen bárki másnak sikerül
természetesen csak az eszed jár más szférákban

*

végző soron a te hiányosságaid
amit viszont nem értek
nem fogadok el
az az hogy én szenvedjek miattuk
például ha nem tiltottam volna meg hogy a könyveimhez nyúlj
régóta kölcsönadtad volna azokat is ahogyan a tiedet szoktad
már rég nélkülük maradtam volna
megtiltottam neked
elhatároltam magam
és most a lehető legegédettebb vagyok
így lesz ez a jövőre nézve is
egyre inkább elhatárolódunk egymástól
mindaddig amíg

*

tetszik nem tetszik neked én az igazat mondom
aztán ne jöjj utólag azzal
miután annyi évet elvesztegettem az életemből
próbálva megváltoztatni téged
de nincs amit változtatni egy olyanon aki mindig értelmetlenül kacag
kacagj
csak nyugodtan
magadban
mint egy bolond
kacagsz sírsz
látod
neked sincs fogalmad arról hogy mit teszel
te sem tudod hogy mit csinálsz
természetesen

mint mindig
amit nem értek viszont az az hogy én hogyan nem láttam mindezt már
a kezdetektől

*

ennek ellenére
nem én vagyok a hibás
hanem te
mint mindig
akkor a lelegején remélem elismered hogy hallgattál
emlékszel
milyen kínos csendben voltál bárhová mentünk ketten
mi van vele ember
kérdelte tőlem mindenki
tényleg nem képes kinyitni a száját
amíg érdekedben állt hallgattál
rejtőzködtél
megjátsoztad magad
amikor már nem volt amitől tartanod egyből kiengedted a gyeplőd
nem vagy te épp annyira fellegekben járó
ha az érdeked a tét azonnal tudod milyen világon élsz
amikor olyan helyzet van tudsz
kicsinyes és kiszámított lenni
egyébként nem is hiszem hogy létezne a világon náladnál egoistább lény
aki folyton rideg és
számító
aki nagyon jól tudja követni a saját

*

ahogy mondtad
ha van merszed hozzá mondd még egyszer
mondd gyerünk ismételd meg
mondd ki még egyszer amit már mondtál
figyelj arra amire figyelmeztetek
mondd most magadtól önszántadból
másképp akarni fogod megismételni de már késő lesz
úgyhogy mondd most még egyszer

mondd
hagyd csak tudod te nagyon jól mit mondtál nem felejtetted el
hagyd csak észben tartod te nagyon jól
hagyd csak mert nem beszélsz te meggondolatlanul
mindig tudod mit mondasz
nincs egyetlen elhamarkodott gesztusod
nem ejtesz ki egy szál esetleges szót sem
nem akarod megismételni
nem
továbbra sem akarod
nem
nos hát nincs mit kezdenem ezzel
tudd hogy mától viseled a következményeket
mert én nagyon is jól hallottam mit mondtál akkor
akarva akaratlanul hogyan mondtad mit mondtál
a te dolgod
úgyhogy egyvalamiről értesítelek
és nézz rám egyenesen
nyugodt vagyok ugye
nyugodt vagyok
igen vagy nem
igen vagy nem
mondjad
mondd
tehát nyugodt vagyok
ide hallgass most hogy aztán utólag nehogy
amit mondtál azzal tudd hogy saját kezűleg írtad alá a te
nem
egyáltalán nem tréfálok
énnekem már nincs ráhatásom erre
ha akarnék se tudnék többé tenni bármit is
amit mondtál azzal önmagadtól írtad alá
az ítéletet

*

hogyhogy csak ennyiből
hogyhogy nem mondtál olyan nagy dolgot

aha most már el tudod ismételni
sajnos azonban mint szokásod szerint túl későn ismerted be miután
ráment az energiám
de ha annyi éven át nem voltál képes megismerni engem legalább
most tudd meg
nekem nincs szükségem arra hogy bárki befolyásoljon az életben
engem senki sem dicsekedhet hogy befolyásolt volna legalább
egyszer az életben
nekem nincs szükségem senkire hogy megmondja mit látok én a saját
szemeimmel
annyi ideje már
úgyhogy röviden arról tájékoztatlak
betelt
miért egyem magam szüntelen
miért idegeskedjek és veszekedjek és kezdjük aztán előlről megint
jobb ha mindegyikünk megy a maga útján
a lehető legvilágosabb számomra hogy egy ilyen nőre nekem
az életembe nincs szükségem
hogyhogy mi jött rám hirtelen
hirtelen
hát ez aztán mindennek a teteje
nem ismered be ezek szerint hogy már a múltkor figyelmeztettelek
amikor kihoztál a sodromból ugyanazzal a gyanúsítgatással
ilyenszerű dolgokkal
megmondtam neked
ügyelj én nem tréfálok ha még egyetlenegyszer azt merészeled
állítani hogy létezik a világon valaki aki engem befolyásolna
hát akkor tudd meg hogy az lesz az utolsó alkalom amikor
szemtől szemben leszel velem
ezt mondtam neked
igen vagy nem
igen vagy nem
gyerünk ismerd be
mondjad
tehát beismered
végre
tehát tudatában voltál annak hogy mit teszel s bár jó előre figyelmeztettelek

megengeded magadnak hogy
szándékosan dacolj velem
hogy megmérgezd minden párbeszédünket
hogy fenntartsd a feszültséget
felhasználj bármit hogy provokálhass engem
nos látod úgy lett ahogy akartad
én idejében figyelmeztettelek hogy egy napon megfizetsz
sokszor mondtam neked hogy
csillapodj mert nincs messze az a nap
lám itt van
most már nem kacagsz
aha sírsz hát tedd ezt
egyébként nem is hiszem hogy tehetnél egyebet mint folyton sírni
mostantól
ne tégy egyebet mint reszkess
sírj
a kezed harapdálj
engem ez már nem
én annyiszor figyelmeztettelek hogy mindenért felelni fogsz
egy napon
annyiszor elmondtam ezt neked
vésd eszedbe eljön az a nap
hát itt van

*

tudd meg hogy a lelkiismeretem teljesen
ami engem illet belefáradtam annyiszor mondtam már neked
mit gondolsz meddig visellek el így ahogy vagy
kontrolláld magad ne tartsd annyira nagyra magad hiszen valójában
ne engedd meg magadnak azt amit körülötted senki nem magának
mindezt elmondtam neked
igen vagy nem
gyerünk lásd be
mondd
sajnos mindaz amit beismersz most túl későn történik már
fölösleges
úgyhogy

csendben csomagolj össze anélkül
hogy sírnál
vagy üvöltöznél
vidd ezt is
vidd ezt is
a bőröndöd ottan van
annyi ideje előkészítettem neked már
amennyivel bejöttél ebbe a házba annyival menj ki innen
szedj össze mindent ami a tiéd
egyszer az életben légy figyelmes ne felejts itt semmit
már nem akarom látni holnap
holnapután
a pofalemezed
gyerünk mozgás
miért vagy lemeredve
vagy továbbra is azt hiszed hogy viccelek
nincs amit beszéljek veled
nincs amit megbocsátanom úgyhogy
légy szíves kímélj meg
gyerünk mozogj gyorsabban
és hallgass
hallgass
hallgass
elegem van annyit túrtelek
amióta minduntalan látlak itt mozogni
beszélni
kacagni értelmetlenül
nincs már amit halljak
megbeszéljek
megbocsássak
a számtalan párbeszédünkből nem akartál levonni semmilyen
tanulságot
úgyhogy most csendben szedj össze mindent és tűnj el
anélkül hogy a legapróbb nyomot is hagynád magad után

*(1986)**Szonda Szabolcs fordításai*

GABRIELA ADAMEȘTEANU (Aknavásár, 1942): prózaíró, esszéista, publicista, pályája kezdetétől az egyik legismertebb és legnépszerűbb román szerző. Bukarestben szerzett bölcsészdiplomát. Műfordítóként, szerkesztőként, irodalomszervezőként, aktív, nyitott közéleti személyiségként is meghatározó a tevékenysége. Gyakori meghívottja, díszvendége jelentős külföldi könyvvásároknak, irodalmi fesztiváloknak. 1999 és 2004 között alelnöke, majd elnöke a Román PEN Clubnak, Franciaország kormánya 2013-ban a Chevalier de L'Ordre des Arts et des Lettres kitüntetésben részesítette. Műveit számos nyelvre lefordították, magyarul eddig öt könyve olvasható: *A találkozás* (2007), *Az elveszett délelőtt* (2010), *Futó viszony* (2013), *A Trevi-kút* (2023) és a *Távoli hangok* (2024).

Itt olvasható írásai *Vară-primăvară* ('Nyár-tavaszi') című kötetéből származnak (Jászvásár, 2013, Polirom Kiadó).

Minden rendben van V.
(150 x 200 cm, olaj, vászon)